

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/88/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113234151
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8113234151.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobcu: T. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. B. P. XXX, XXX XX W., právne zastúpeného JUDr. Martinom Staroňom, advokátom, Hlavná 89, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Tatra Credit, a.s., so sídlom Námestie Slobody 10/1718, 921 01 Piešťany, IČO: 44975775, právne zastúpeného L.I.B. Legal, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 47237546, o určenie čiastočnej neplatnosti zmluvy o záložnom práve a zdržania sa výkonu záložného práva, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 17C/298/2013-245 zo dňa 03.05.2019 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pričom o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil neplatnosť zmluvy o záložnom práve zo dňa 16.05.2012, uložil žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti na verejnej dražbe podľa zmluvy o záložnom práve č. XX/XX zo dňa 16.05.2012 a rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Rozsudok odôvodnil tým, že žalobca sa podanou žalobou, ktorej petit bol zmenený uznesením zo dňa 30.01.2019, domáhal určenia neplatnosti zmluvy o záložnom práve č. XX/XX. zo dňa 16.05.2012, uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva na základe tejto zmluvy. Súd uviedol, že žalobca je v danom právnom vzťahu spotrebiteľom, žalovaný dodávateľom. Žalobca má v postavení spotrebiteľa zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Súd uviedol, že predovšetkým skúmal platnosť a obsahové náležitosti úverových zmlúv a dospel k záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami neobsahuje uvedenie predpokladov pre výpočet RPMN, a preto je bezúročná a bezpoplatková. Zároveň súd poukázal na to, že zmluva obsahuje popis rôznych poplatkov, ktoré úplne evidentne neboli zo strany žalobcu individuálne dojednané a ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Jedná sa napr. o poplatok za výjazd za klientom vo výške 200 eur v prípade navýšenia úveru a poplatok za výjazd za klientom /in s poplatkom 330 eur, pričom poplatok nezohľadňuje, aká dlhá cesta sa vykoná. Úplne absurdným a neprijateľným je poplatok za neprevzatie korešpondencie 200 eur a pod. Súd následne zistil, že dohodnutá výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi. Priemerná úroková miera obchodných bánk v mesiaci september 2010 pri úveroch do jedného roka činila 6,22 % ročne. Dohodnutá výška úrokov 36 % ročne takmer 6-násobne prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk. Pri druhej úverovej zmluve medzi stranami boli úroky dohodnuté v sadzbe 26,4 %, pričom táto sadzba zhruba 3,33-násobne prekračuje priemernú úrokovú mieru bánk pri spotrebiteľských úrokoch. Na základe úverovej zmluvy č. XXX/XX

bol žalobcovi a jeho manželke poskytnutý úver 7.000 eur, pričom reálne podľa tvrdenia žalobcu mu bolo vyplatených iba 5.100 eur, avšak uvedené tvrdenie ničím nepreukázal a ani po oboznámení sa s obsahom listinných dôkazov uvedené z obsahu spisu nevyplýva. Dodatkom č. 1 k úverovej zmluve č. XXX/XX došlo k navýšeniu úveru z 8.260 eur na 9.520 eur a zároveň k predĺženiu lehoty splatnosti o 6 mesiacov. Dňa 16.05.2012 bola uzatvorená ďalšia úverová zmluva č. XX/XX, na základe ktorej mal byť žalobcovi a jeho manželke poskytnutý úver 9.500 eur, ktorý sa ďalšími dodatkami ďalej navyšoval až na 17 186,65 eura (posledný dodatok č. 3 je z 16.05.2013). Žalovaný listom zo dňa 16.08.2013 upozornil žalobcu na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru a zároveň vyčíslil nedoplatok k 15.08.2013 takto: súčet splátok podľa splátkového kalendára 2.266,50 eura, zmluvné pokuty za omeškané splátky 2.700 eur, ostatné príslušenstvo úveru 300 eur s tým, že platby od klienta boli 1.837 eur a celková výška nedoplatkov je teda 3.429,50 eura. Listom zo dňa 23.09.2013 žalovaný oznámil žalobcovi vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru č. XX/XX a zároveň vyzval žalobcu na zaplatenie úveru v celom jeho zostatku spolu s príslušenstvom vo výške 18.885,15 eura. Následne listom zo dňa 01.10.2013 žalovaný oznámil žalobcovi vstup pohľadávky do vymáhania a to dňom 01.10.2013. Za vstup pohľadávky do vymáhania bola žalobcovi vyrubená zmluvná pokuta (poplatok v zmysle Zmluvy o úvere č. XX/XX). Žalobcovi bolo listom zo dňa 16.10.2013 oznámené začatie výkonu záložného práva na základe Úverovej zmluvy č. XX/XX a Zmluvy o záložnom práve č. XX/XX formou dobrovoľnej dražby predmetu zabezpečenia úveru špecifikovaného v zmluve o záložnom práve. Súd uviedol, že v danom prípade existujú vážne pochybnosti o rozsahu dlhu žalobcu, a preto ak by súd odoprel ochranu žalobcovi, de facto by tým odobril praktiky žalovaného a bolo by to v rozpore s elementárnou spravodlivosťou a zákonnosťou. Uviedol, že aj s prihliadnutím na obsah rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-34/13 zo dňa 10.09.2014 súd považuje predmetnú žalobu za účinný a efektívny prostriedok ochrany spotrebiteľa. Uviedol, že ak niet právnej istoty a riziko vymoženía plynúce z neprijateľnej zmluvnej podmienky neboli odstránené, potom klauzula o dobrovoľnej dražbe je práve tým nebezpečným mechanizmom, ktoré takéto plnenie umožní vykonať a urobiť tak podnikatelia bez súdneho procesu. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ C-34/12 je legitímne považovať za neprijateľnú nielen zmluvnú podmienku o neprijateľnom plnení, ale aj podmienku, ktorá za nedostatočne transparentných podmienok takéto plnenie umožní vymôcť a tou podmienkou je práve klauzula o spôsobe mimosúdneho procesu výkonu záložného práva, hoci in abstracto tento inštitút môže v právnom poriadku obstať. Ak veriteľ neodstráni stav neistoty, ktorý vyplýva zo zmluvnej podmienky umožňujúcej dosiahnutie nečestného plnenia, potom je neprijateľnou v svetle čl. 4 Smernice aj samotná zmluvná podmienka umožňujúca dosiahnutie takéhoto v demokratickej spoločnosti neželateľného výsledku. Za daného stavu by rodinný dom žalobcu, ktorý je jeho obydľím na dobrovoľnej dražbe bol predaný aj na uspokojenie zakázaného plnenia. Preto súd možnosť výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku a v tejto časti zmluvu o zriadení záložného práva určil za neplatnú. Súd ďalej poukázal na závery Ústavného súdu SR v konaní PL. ÚS 23/13 a uviedol, že v danom prípade nenastal stav ultima ratio na predaj rodinného domu žalobcu bez súdneho procesu. Žalovaný nespochybnil, že v rodinnom dome žije žalobca so svojou rodinou, že je to ich obydlie. Záložné právo bolo možné vykonať aj súdnou cestou pri zachovaní záložného práva a narastaní úrokov z omeškania. Súd tiež uviedol, že nemohol opomenúť zjavnú neprímeranosť hodnoty zálohy a výšky zabezpečenej pohľadávky. Predmetom záloh boli nehnuteľnosti, rodinný dom spolu s pozemkom o výmere cca 1.200 m² v obci J. Len samotná hodnota pozemku žalobcov vysoko prevyšuje poskytnutý úver a je zjavnom nepomere k nemu. Súd vyslovil pochybnosť o tom, či sa žalovaný pri poskytnutí úveru vôbec zaujímal o majetkovú, sociálnu a rodinnú situáciu žalobcu a jeho rodiny, lebo skúmanie bonity z obsahu úverových zmlúv vôbec nevyplýva. O tom, že žalobca nie je bonitným klientom svedčí už len to, že na zálohu boli v časti ťarchy uvedené exekučné príkazy z roku 2005 a 2004. Súd sa nestotožnil s tým, že manželka žalobcu mala byť tiež žalobkyňou, lebo manželka žalobcu nebola účastníčkou zmluvy o záložnom práve. Súd preto považoval žalobu za dôvodnú. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Uviedol, že rozhodnutie sa odklonilo od ustálenej súdnej praxe, pričom za ustálenú súdnu prax považuje rozsudok Súdneho dvora vo veci C-34/13 zo dňa 10.09.2014. V súlade s týmto rozhodnutím možno konštatovať, že právna úprava SR ohľadom výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou je v súlade s európskym právom. Uviedol ďalej, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti záložnej zmluvy v časti výkonu záložného práva a nie sú splnené procesné podmienky podľa § 137 CSP. Určujúci výrok nerieši kompletne sporné práva a povinnosti sporových strán tak, aby do budúcnosti zabránil podávaniu ďalších žalôb zo strany žalobcu alebo žalovaného a zostáva aj naďalej medzi stranami sporné, aká je

v súčasnej dobe výška pohľadávky žalovaného voči žalobcovi a sporná je aj otázka existencie alebo neexistencie záložného práva. Obe tieto otázky budú musieť byť za súčasnej situácie vyriešené v ďalších súdnych konaniach, čo len potvrdzuje neefektívnosť podanej žaloby. Žalovaný ďalej nesúhlasil s tým, že poskytnutý úver je bezúročný a bezpoplatkový, nakoľko z rozhodnutia nevyplýva, aké predpoklady pre výpočet RPMN zmluva neobsahuje a trvá na tom, že zmluva obsahuje predpoklady pre výpočet RPMN. Určenie zmluvy za bezúročnú a bezpoplatkovú, resp. určenie, že dohoda o úrokovej sadzbe je neplatná, nemá vplyv na platnosť alebo neplatnosť samotnej úverovej zmluvy a ani na existenciu záložného práva. Obzvlášť za situácie, keď nedošlo ešte ani k vráteniu poskytnutej istiny, ako je tomu v prejednávanom prípade. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne alebo aby ho zrušil.

3. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobca navrhol rozsudok potvrdiť.

4. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade bolo preukázané, že žalovaný prostredníctvom dobrovoľnej dražby v danej veci mieni vymôcť aj zakázané plnenia, teda plnenia, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi (neprimerane vysoký úrok), ako aj plnenia vyplývajúce z neprijateľných zmluvných podmienok (neprijateľné poplatky, na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie). Odvolací súd sa stotožňuje so záverom o neprimerane vysokej úrokovej sadzbe, ktoré má za následok neplatnosť dojednania o úroku a rovnako sa stotožňuje s tým, že poplatky, ktoré uviedol súd prvej inštancie v rozhodnutí, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, pretože neodrážajú skutočné náklady dodávateľa súvisiace so zmluvou. Je zrejmé, že dobrovoľná dražba v danom prípade sa týka aj týchto neprijateľných plnení. V danom prípade navyše z obsahu spisu vyplýva, že medzi stranami je spor aj o tom, či bol úver skutočne žalovanému poskytnutý a rovnako aj žalovaný v podanom odvolaní konštatuje, že je sporná výška záväzkov žalobcu. Za takéhoto stavu bolo správne vyhlásiť dojednanie o dobrovoľnej dražbe za neplatné podľa argumentácie obsiahnutej aj v rozsudku Súdneho dvora C-34/12, teda ako dojednanie, ktoré umožní vymôcť neprijateľné zmluvné plnenie. Za takéhoto stavu je rovnako správne zakázať žalovanému vykonať dobrovoľnú dražbu, pretože existuje odôvodnená pochybnosť o skutočnej výške pohľadávky.

5. Aj keď je pravda, že navrhovaný určovací výrok nevyrieši do budúcnosti právny vzťah medzi stranami konania, spotrebiteľ má vždy naliehavý právny záujem na určení neplatnosti neprijateľných zmluvných podmienok. Spotrebiteľ ako dlžník nemôže prinútiť svojho veriteľa, aby podal žalobu o zaplatenie úveru na súd, aby v takomto súdnom konaní bola preverená skutočná výška pohľadávky veriteľa. Veriteľ, ktorý má k dispozícii dobrovoľnú dražbu, využije tento spôsob vymoženia pohľadávky (čo sa v tomto prípade aj deje), pri ktorom sa neskúma oprávnenosť pohľadávky a jej výška. Nie je preto možné uprieť dlžníkovi domáhať sa zákazu dražby, pretože týmto spôsobom dlžník eliminuje možnosť vymoženia neoprávnených plnení v dobrovoľnej dražbe. Zákazom dražby nie sú ukrátené práva veriteľa domáhať sa svojich nárokov v súdnom konaní a následne priznanú pohľadávku aj vymáhať.

6. Vecne správny je aj výrok o trovách konania, ktorý zodpovedá výsledku konania.

7. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

8. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca v celom rozsahu úspešný, žalovaný v celom rozsahu neúspešný. Preto odvolací súd rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP.

9. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 CSP alebo 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí za podmienok ustanovených v § 429 ods. 2 CSP.